

III MAJANDUSTEOREETILINE KONTSEPTSIOON, METOODIKA JA KOOSTAMINE

Välissektori statistika metoodiliseks aluseks on Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi käsiraamatu 5. versioon (*Balance of Payments Manual 5th Edition*), millest lähtuvalt arendatakse ka maksebilansistatistika Eesti mudelit. Järgnevalt tutvustame lähemalt kolme põhidokumendi (maksebilanss, rahvusvaheline investeerimispositsioon ja välisvõlg) olemust ning olulisemaid põhimõisteid, kirjete sisu, avaldamispoliitikat ja koostamise süsteemi.

MAKSEBILANSS

Oma olemuselt on maksebilanss ühest küljest riigi kõikide institutsionaalsete sektorite konsolideeritud kasumiaruanne, teisest küljest aga nende koondbilanss. Ettevõtte finantsaruanded kajastavad üksikettevõtja suhteid teda ümbritseva keskkonnaga. Maksebilansi ülesanded on teoreetiliselt samad, kuid ettevõtjaks on riigi majandus tervikuna ja teda ümbritsevaks keskkonnaks ülejäänud maailm.

Maksebilanss on statistiline aruanne, mis summeerib konkreetse riigi teatud ajavahemiku jooksul sooritatud majandustehingud ülejäänud maailmaga. Ajavahemikuks on tavaliselt kuu, kvartal või aasta.

Kuna maksebilanss kajastab tehinguid teatud ajaperioodil, siis on maksebilansi kirjete väärtused *voomuutujad*.

Maksebilanss koosneb *jooksevkontost*, mis kajastab välismajandustegevusest saadavate tulude kujunemist, ning *kapitali-, finants- ja reservvara kontost*, mis näitab jooksevkonto finantseerimist ehk *välisfinantseerimisallikate* struktuuri.

Jooksevkonto jaguneb neljaks osaks⁵: *kaupad, teenused, tulu ja jooksevülekanded*. Kaupade ja teenuste kontodel kirjendatakse kõik kaupade ja teenuste müügist saadaolevad ning ostmisel tasumisele kuuluvad summad. Tulukonto kajastab tootmistegurite (kapital ja tööjõud) kasutamisega ja kasutada andmisega seotud tulusid. Jooksevülekannetena on vaadeldavad kõik ülejäänud majandustehingud, mis on seotud residentide kasutada oleva kogutulu kujunemisega ega samastu kapitaliülekannetega.

Finantseerimisallikad jagunevad kolme konto vahel: *kapitalikonto, finantskonto ja reservvara konto*. Kapitalikontosse kirjendatakse peamiselt immateriaalse varaga seotud tehinguid (nt intellektuaalse omandi ostmine või loovutamine), võlgade andeksandmine ning muud kasutada oleva kogutulu kujunemisega mitteseotud rahvusvahelised kapitaliülekanded. Finantskonto kajastab välisinvesteeringuid, mis liigituvad nelja põhikategooriasse: *otseinvesteeringud, portfelliinvesteeringud, tuletisinstrumendid ja muud investeeringud*. Reservvara konto näitab Eesti puhul keskpanga kulla- ja välisvaluutareservide muutumist.

Maksebilansi koostamise aluseks ei ole riigi territoorium. Maksebilansitehing on üldjuhul *residendi ja mitteresidendi* vaheline tehing, milleks ei ole ainult raha liikumine. Maksebilanss koostatakse *tekkepõhiselt*, st tehingu registreerimise aluseks on ajahetk, millal tehing poolte vahel sõlmiti või omandiõigus muutus, sõltumata asjaolust, kas raha on tegelikult laekunud või makstud. Kõik maksebilansitehingud kajastatakse *turuhindades*.

⁵ Maksebilansistatistika põhimõistetest ning kirjete sisust antakse ülevaade eraldi peatükkides.

Maksebilansi koostamisel lähtutakse *kahekordse kirjendamise põhimõttest*. Igal tehingul on kaks võrdse summana, kuid erineva märgiga kajastuvat poolt: *kreedit* (+) ja *deebet* (-). Kreedit näitab meie kasutuses olevate finantsressursside suurenemist, deebet aga kõnealuste ressursside kasutamist (vt tabel 3.1):

Tabel 3.1. Kreedit ja deebet

	Ressursside suurenemine	Ressursside kasutamine
	KREEDIT "+"	DEEBET "-"
Jooksevkonto	Kaupade eksport	Kaupade import
	Teenuste müük	Teenuste ost
	Tulu sissevool	Tulu väljavool
	Ülekannete sissevool	Ülekannete väljavool
Kapitalikonto	Kapitaliülekannete sissevool	Kapitaliülekannete väljavool
Finantskonto	Välisnõuete vähenemine	Välisnõuete suurenemine
	Väliskohustuste suurenemine	Väliskohustuste vähenemine
Reservvara	Reservvara vähenemine	Reservvara suurenemine

Ideaaljuhul peab seega maksebilansi kõigi kirjete summa võrduma nulliga. Maksebilansi koostamise keerukuse ja ulatuse tõttu tekivad statistilise teabe kogumisel aga alati ebatäpsused. Viimaseid kajastatakse maksebilansi tasakaalu viimiseks *vigade ja täpsustuste* kirjel.

Maksebilansi standardesituse kohaselt kajastatakse jooksevkontol ning kapitalikontol kõigi kirjete deebet- ja krediti käibed eraldi. Finantskontol ja reservvarade kontol tuuakse välja üksnes *netokirjed* (deebet ja krediti summa).

RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON

Rahvusvaheline investeerimispositsioon (-seis) on riigi kõikide institutsionaalsete sektorite finantsvarade ja -kohustuste konsolideeritud koondbilanss ehk varade ja ressursside seis kindlal kuupäeval väljendatuna selle kuupäeva turuhindades.

Kuna konsolideerimisel sektoritevahelised ja -sisesed nõuded ja kohustused vastastikku taanduvad, kajastab rahvusvaheline investeerimispositsioon vaid riigi kui terviku välisnõudeid ja -kohustusi. Investeerimispositsioon erineb klassikalisest bilansist selle poolest, et investeerimispositsioonis ei võeta arvesse Eestis asuvat residentidele kuuluvat reaalarva ja omakapitali. See on ka põhjus, miks investeerimispositsioon (-seis) pole tasakaalus.

Netoinvesteerimispositsioon on riigi kõikide institutsionaalsete sektorite välisaktivate ja -passivate vahe.

Kui välisnõuded ületavad väliskohustusi, siis on riigi netoinvesteerimispositsioon *positiivne* ning näitab ülejäänud maailma netovõlga sellele riigile. *Negatiivne* netoinvesteerimispositsioon näitab aga selle riigi võlga ülejäänud maailmale.

Otseinvesteeringuettevõtja ja otseinvesteeriija vahelised nõuded ja kohustused kajastatakse maksebilansis kokkuleppeliselt *netopõhimõttel (directional principle)*:

- Eestisse tehtud otseinvesteeringutest (kohustustest) arvatakse maha kõik otseinvesteeringuettevõtja nõuded otseinvesteeriijatele;
- Eestist välismaale suunatud otseinvesteeringutest (nõuetest) arvatakse maha kõik otseinvesteeriijate kohustused otseinvesteeringuettevõtjate ees.

Investeeringuotsiooni koostamisel järgitakse samu põhimõtteid ja mõisteid, mida maksebilansi puhul. Neist olulisemad on *tekkepõhine arvestuspõhimõte* ning seisude kajastamine otsiooni koostamise päeva *turuhindades*.

Kuna rahvusvaheline investeeringuotsioon kajastab varade seisut teatud ajahetkel, siis on investeeringuotsiooni kirjete väärtused *varumuutujad*.

VÄLISVÕLG

Välisvõlastatistika koostamise aluseks on rahvusvahelises investeeringuotsioonis kajastatud välisnõuded ja -kohustused, mis on oma olemuselt võlad, st millega kaasneb tagasimaksmise kohustus. Võlaarvestusse ei kuulu aktsia- või osakapitali tehtud otse- ja portfelliinvesteeringud, reinvesteeriitud (taasinvesteeriitud) tulu (eelmistel perioodidel ja jooksva perioodi jaotamata kasum/kahjum ja omakapitali reservid) ning tuletisinstrumentid. Samuti ei arvata välisvõla hulka ka keskpanga kullavarusid ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikuid ehk SDR*e* (*special drawing rights*)⁶.

Välisvõlga iseloomustavatest näitajatest on olulisemad:

- **koguvälisvõlg (brutovälisvõlg), mis summeerib kõigi institutsionaalsete sektorite võla iseloomuga väliskohustused;**
- **netovälisvõlg, mis näitab riigi kõigi institutsionaalsete sektorite tagasimaksmisele kuuluvate, st võla iseloomuga välisnõuete ja -kohustuste vahet.**

Erinevalt rahvusvahelisest investeeringuotsioonist, kus kajastatakse otseinvesteeringuid *netopõhimõtte (directional principle)* alusel, ei vähenda residentse otseinvesteeringuettevõtja poolt otseinvesteeriijale antud laenu otseinvesteeringukohustust, vaid need viiakse võlaarvestuses bilansi nõuete poolele. Samamoodi ei arvata ka Eesti residentide välismaal asuvatelt otseinvesteeringuettevõtjatelt saadud laenu maha Eesti otseinvesteeringunõuetest välismaal, vaid liidetakse võlakohustustega.

Nagu rahvusvahelise investeeringuotsiooni puhul, on ka välisvõla seisut kajastavad näitajad *varumuutujad*.

⁶ Vt „Kirjete sisu“: reservvara.

PÕHIMÕISTED

- **CIF-hind** (ingl k *cost, insurance, freight*) – kauba rahvusvaheline tarneklausel, mis näitab kauba maksumust ja kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega ostja maa tollipiirini.
- **FOB-hind** (ingl k *free on board*) – kauba rahvusvaheline tarneklausel, mis näitab kauba maksumust ja kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega müüja maa tollipiirini.
- **Institutsionaalsed sektorid** on välissektori statistikas jaotatud alljärgnevalt:
 - *valitsemissektor* – kesk- ja kohalike omavalitsuste haldusalasse kuuluvad riigivalitsemis- ja riigikaitseorganid; kesk- ja kohalike omavalitsuste eelarvest finantseeritavad teadus-, uurimis-, tervishoiu-, sotsiaalhooldus-, haridus-, kultuuri- ja spordiasutused ning riiklikud fondid ja sihtasutused;
 - *keskpank* – Eesti Pank kui riigi keskpank;
 - *krediidasutused* – Eesti Panga litsentsi omavad krediidasutused kui eraõiguslikud juriidilised isikud, kellel on õigus võtta avalikkuselt vastu rahalisi hoiuseid ja teisi tagasimakstavaid vahendeid ning anda oma vastutusel laene ja sooritada teisi krediidasutuste seaduses loetletud tehinguid;
 - *muud sektorid* – ülejäänud erasektor (äriühingud ja kodumajapidamised).
- **Kapitalirent** – laen (renditehing) vara soetamiseks tingimusel, et krediidiobjekt jääb vara maksumuse ja intresside kustutamiseni rendileandja omandusse.
- **Lühiajaline kapital** – nõuded või kohustused lepingujärgse tähtajaga kuni üks aasta (kaasa arvatud).
- **Lühiajaline positsioon** – netoinvesteeringu positsioon, mille arvestuse aluseks on lühiajalised välisnõuded ja -kohustused. Keskpanga reserve loetakse nende iseloomu tõttu kokkuleppeliselt lühiajalisteks.
- **Mitteresident** – kõik ülejäänud isikud, kes pole hõlmatud mõistega resident.
- **Pikaajaline kapital** – nõuded või kohustused lepingujärgse tähtajaga üle ühe aasta.
- **Pikaajaline positsioon** – netoinvesteeringu positsioon, mille arvestuse aluseks on pikaajalised välisnõuded ja -kohustused. Otseinvesteeringuid loetakse nende iseloomu tõttu kokkuleppeliselt pikaajalisteks.
- **Repotehing** – laen väärtpaberite tagatisel.
- **Resident:**
 - 1) Eesti Vabariigi riigorganid ja asutused kõige laiemas tähenduses (seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim ning nende asutused, põhiseaduslikud institutsioonid), samuti kohalikud omavalitsusüksused ja nende asutused;
 - 2) välisriigis asuvad Eesti diplomaatilised, konsulaar- ja teised ametlikud esindused, samuti muud majandus- ja kommertstegevusega mittetegelevad Eesti asutuste ja organisatsioonide esindused välismaal;
 - 3) Eesti Vabariigi seadusega loodud avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja nende asutused;

- 4) Eestis registreeritud eraõiguslikud juriidilised isikud;
- 5) Eestis õiguskorraga lubatud, Eestis asutatud ja tegutsevad ning osalist õigusvõimet omavad isikute ühendused ja organisatsioonid, mis ei ole juriidilised isikud;
- 6) Eestis registreeritud välismaa juriidiliste isikute filiaalid ja esindused;
- 7) Eestis elavad Eesti kodanikud;
- 8) Eestis elavad välismaalased, kellel on alaline elamisluba;
- 9) Eestis elavad välismaalased, kellel on tähtajaline elamisluba vähemalt üheks aastaks;
- 10) välisriigis õppivad või ravil viibivad isikud, sõltumata õpingute või ravi kestvusest;
- 11) välisriigis viibivad, immuniteeti ja diplomaatilisi privileege kasutavad Eesti Vabariigi diplomaadid, sõjaväelased, konsulaar- ja teiste ametlike esinduste töötajad ja nende perekonnaliikmed;
- 12) laevameeskonnad, hooaja- ja piiriülesed töötajad, sõltumata nende välisriigi territooriumil viibimise kestvusest;
- 13) kokkuleppelised majandusüksused, mis esindavad Eesti territooriumil asuvat kinnisvara (maa tema oluliste osadega).

KIRJETE SISU

- **Väliskaubanduskonto** – arvestab seda osa kaupade sisse- ja väljaveost, mis võtab osa sisemajanduse koguprodukti moodustamisest. Selleks on
 - import rahvuslikuks tarbimiseks – vabaks ringluseks imporditud kaubad, mille puhul kauba eest maksavad residendid;
 - rahvuslik eksport – eksport, mille müügist laekub tulu residentidele;
 - kaupade töötlemisega seotud kaupade sisse- ja väljavedu.

Eesti väliskaubanduskonto koostamise aluseks on ametliku väliskaubandusstatistika põhikaubanduse süsteem (*special trade system*), mille järgi kaubad võetakse arvele siis, kui nad ületavad sisekäibe ehk vaba ringluse piiri⁷. Eksport ei sisalda eelnevalt tollilattu imporditud kaupade taasväljavedu ega vormistamist vee- ja õhusõidukite varudeks. Import ei sisalda imporditud kaupade tolliladustamist, lisatud on aga kaupade tarded tollilaost vabaks ringluseks ja töötuseks. Kuna ametliku väliskaubandusstatistika ja tollistatistika koostamine ei ole kooskõlas maksebilansi koostamise põhimõtetega (import CIF-hindades, residentsuse printsiip vs territoriaalsuse printsiip jne), tehakse maksebilanssi vajalikud täiendused, millest olulisemad on

- a) tollis deklareerimata kaubad, mis ei ole ületanud sisekäibe piiri, kuid mis on olnud maksebilansitehingute objektiks (nt välisvetes püütud kala);
- b) transpordivahenditele välisriigis viibimise vältel ostetud kaubad: kütus, proviant, müügikaup jms;
- c) ostetud ja müüdnud kapitalikaupade remonditeenus;
- d) impordi ümberarvestus FOB-hinda, st kauba veo- ja kindlustuskulude lahutamine;
- e) hinnamoonutuste arvestamine kaupade ekspordil läbi tolliladude ja vabatsooni;
- f) hinnangud varimajandustegevuse kohta.

Alates 1. maist 2004 põhineb väliskaubandusstatistika kahe aruandlussüsteemi kombinatsioonil: kaubavahetust Euroopa Liidu väliste riikidega arvestatakse endiselt Maksu- ja Tolliametile esitatud

⁷ Kasutusel on ka *üldkaubanduse süsteem (general trade system)*, mis registreerib kaupade liikumist üle tollipiiri. Maksebilansi koostamise seisukohalt pole selline lähenemine sobiv, kuna hõlmab ka mitteresidentidele kuuluva kauba liikumist läbi Eesti territooriumil asuvate tolliladude.

tollideklaratsioonide alusel (nn Extrastat), ühendusesisene kaubavahetus registreeritakse nn Intrastati küsitluse abil, mille korraldajaks on Statistikaamet (vt www.stat.ee). Kui Extrastat võimaldab endiselt kasutada põhikaubandussüsteemi, jättes välja kaubavahetuse läbi tolliladude, siis Intrastat ei võimalda andmetest välja filtreerida läbi vaheladude liikunud kaupa, mis realselt Eesti siseturule ei jõua, kajastades seega pigem üldkaubanduse põhimõtteid. Seetõttu on nii kaupade sisse- kui väljaveo üldine tase varasemate perioodidega võrreldes kõrgem ja aegridade võrdlemisel tuleb seda eripära silmas pidada. Samuti pole Intrastati aruannete struktuurierinevuste tõttu tollideklaratsioonidega võrreldes enam piisava täpsusega võimalik eristada nn normaaleksporti ja -importi töötluskaupade sisse- ja väljaveost.

- **Teenuste konto** kajastab Eesti residentide poolt mitteresidentidele müüdavaid ja neilt ostetavaid teenuseid:
 - *veoteenused* – reisijateveo-, kaubaveo- ja muud veoteenused olulisemate veondusliikide (mere-, õhu-, muu transport) lõikes;
 - *reisiteenused* – kajastavad turistide ja ühepäevakülastajate reisipakettidele ning reisi sihtriigis kaupadele ja muudele teenustele tehtud kulutusi. Reisiteenused sisaldavad lisaks eeltoodule ka kulutusi haridusele ja raviteenustele sihtriigis. Kui üldjuhul loetakse turismiks välismaal viibimist kuni ühe aasta jooksul, siis õppurite ja ravivajajate puhul ajaline piirang puudub. Turismi eristab reisiteenustest asjaolu, et rahvusvahelise tava järgi turismiteenuseks peetavaid rahvusvahelisi reisijateveo teenuseid kajastatakse maksebilansis veoteenuste kirjetel;
 - *sideteenused* – maksed telekommunikatsiooniteenuste (tele- ja raadiotranslatsioon, telegraafside, teleksi- ja faksiside, satelliit- ja kaabeltelevisioon, elektronpost jms) ja posti- ning kulleriteenuste (postisaadetiste pakkimine, lähetamine, vedu ja kättetoimetamine, postkastide rent jms) eest;
 - *ehitusteenused* – hõlmavad üldjuhul residentide ehitustööde maksumust, mis on seotud ehitusobjektidega välisriigis ja mitteresidentide ehitustööde maksumust, mis on seotud ehitusobjektidega Eestis. Ehitusteenustena käsitletakse objekte või töid üldjuhul lõpetamistähtajaga kuni üks aasta;
 - *kindlustusteenused* – elu- ja kahjukindlustuslepingute (-poliiside) sõlmimisel saadavad ja makstavad teenustasud, samuti kahjukäsitluskulud, kindlustusekspertiisid jne. Kahjukindlustuslepingute kindlustuspreemiad ja väljamakstud kahjutasud kajastatakse jooksevülekannete kontrol, elukindlustuslepingute järgsed sisse- ja väljamakset kajastatakse finantskontrol muu pikaajalise kapitali kirjetel;
 - *finantsteenused* – finantsvahendus- ja selle abiteenused (v.a kindlustus), mis on seotud panganduse ja väärtpaberivahenduse komisjoni- ja teenustasudega, varahaldusega, kliiringuga, depositeoriumite enustega, finantsnõustamisega jms;
 - *arvuti- ja infoteenused* – maksed andmebaaside kasutamise ja arendamise, andmetöötuse ja programmeerimise, riistvarakonsultatsioonide, tarkvara juurutamise jms eest; samuti uudisteagentuuride teenused;
 - *autoriõigus- ja litsentsitasud* – maksed autoriõiguste, litsentside, frantsiiside, müügiõiguste, tööstusprotsesside või muu intellektuaalomandi kasutamiseõiguste eest;
 - *kaubandus- ja muud kaubandusega seotud teenused* – kaubamaaklerite ja vahendajate komisjoni- ja teenustasud. Kaubandusteenuseks on residentide poolt välisriigis ostetud kaupade maksumuse ja nende poolt samal perioodil välisriigis edasimüüdud kaupade maksumuse vahe. Tingimuseks on, et kaup ise ei ületa Eesti riigipiiri;
 - *kasutusrent* – rendimaksed, kus rentnik kasutab lepinguperioodi kestel vara ning lepingu lõppedes tagastab selle rendileandjale (Kapitalirent – vt allpool);
 - *mitmesugused äri-, kutsetegevuse ja tehnilised teenused* – äriteenused, mis on seotud konsultatsioonide

(õigusabi, raamatupidamine, audit, juhtimiskonsultatsioonid jne), suhtekorralduse ja turundusega (reklaam, arvamus- ja turu-uuringud jne) või muude tehniliste teenustega (jäätmete ümbertöötlemine ja utiliseerimine, keskkonnakaitse, arhitektuurilised ja insener-tehnilised teenused, trükiteenused jne);

- *isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused* – raadio, televisiooni ning filmindusega seotud audio-visuaalsed teenused, kontserdi- ja muude ürituste korraldamine, esinemistasud ja -honorarid, näituse- ja muuseumiekspositsioonide korraldamine, produtsenditeenused ning muud spordi-, kultuuri- ja vaba aja teenused;
 - *valitsusteenused, mis ei sisaldu mujal* – muud valitsemissektori saadud või osutatud teenused, mis on seotud saatkonna- ja konsulaarteenustega ning sõjaväe- ja muude avaliku sektori teenustega, samuti riigilõivud ja teenustena saadav ning osutatav välisabi (välisabi vt ka *jooksevülekanded*).
- **Tulukonto** näitab tootmistegurite (kapital ja tööjõud) kasutamisega ja kasutada andmisega seotud tulusid. Vastavalt sellele jagunevad tulud kahte rühma:
 - a) *tööjõutulu*, milleks on kuni aastase töölepinguga välismaal teenitud ja Eestis välismaalastele makstud brutopalk ja tööandja tehtud sotsiaaleraldised;
 - b) *investeeringutulu*, mis kajastab üldjuhul välisinvesteeringute (otse-, portfelli- ja muude investeeringute) nõuetelt saadavaid ja kohustustelt makstavaid tulusid (intressid, dividendid jm omanikutulu). Investeeringutuluna on käsitletav ka otseinvesteeringuna kajastuv *reinvesteeringutulu* (*taasinvesteeringutulu*), mis kujutab endast investeeringu suurusel vastavat proportsionaalse osa muutust investeeringuettevõtja põhitegevusega seotud kasumis või kahjumis.

Tulukontol ei arvestata realiseeritud ja realiseerimata kursi- ja hinnavahedest tekkinud raamatupidamislikke finantstulusid ja -kulusid, kuna maksebilansis kajastatakse finantsinstrumentide liikumist nende turuhinnas. Viimane koosneb raamatupidamislikult aga soetusmaksumusel ning realiseeritavast kursi- ja/või hinnakasumist/-kahjumist.

- **Jooksevülekannete kontroll** näidatakse kõik ülejäänud majandustehingud, mis on seotud residentide kasutada oleva kogutulu kujunemisega, kuid ei sisaldu muudel jooksevkonto kirjetel. Jooksevülekanne on oma olemuselt ühepoolne, st rahaülekandele ei pea järgnema (või eelnema) kaubasaadetist või mõne teenuse osutamist ning see pole samas ka tulu tootmistegurite kasutamise eest. Jooksevülekanded on seotud tavaliselt maksude, trahvide, toetuste, finantsannetuste, pärandvara, liikmemaksude, kindlustuspreemiate ja kahjutasudega. Jooksevülekannete kirjetel kajastatakse vastukirjetena ka välisabina saadud ja osutatud teenuste ning kaupade maksumust. Jooksevülekannete konto vaatleb rahavoogusid kahes lõikes:
 - a) *valitsemissektori ülekanded*;
 - b) *muude sektorite ülekanded*.

Valitsemissektori ülekannete all mõistetakse neid summasid, mis on seotud Eesti avaliku sektori saadud ja makstud ülekannetega. Muude sektorite ülekannete koosseisus olevatel *töötajate rahaülekannete* kirjel näidatakse välisriikide töötajate (ka migrantid – isikud, kes võõrriigis elanud ja töötanud üle ühe aasta) rahasaadetised koduriiki juhul, kui neid on palganud võõrriigi ettevõtja.

- **Kapitaliülekanded** on ühepoolsed nagu jooksevülekandedki, kuid saadavad või makstavad summad ei muuda otseselt residentide kasutatavat kogutulu. Enamlevinud kapitaliülekanded on
 - a) mitmesugused maksed rahvusvahelistest fondidest infrastruktuuriobjektide ehituse finantseerimiseks;
 - b) migrantide ülekanded;

- c) mittetootmislike mittefinantsiliste immateriaalsete varade (intellektuaalomandi) soetamine ja müük (frantsiisid, müügiõigused, kaubamärgid, tööstusprotsessid jms);
- d) võlgade andeksandmine või mahakandmine.

Kapitalikonto vaatleb rahavoogusid kahes lõikes:

- a) *valitsemissektori kapitaliülekanded*;
- b) *muude sektorite kapitaliülekanded*.

- **Otseinvesteeringutena** käsitletakse Eesti maksebilansis investeeringuid, millega kaasneb investori oluline osalus, mis moodustab 10% ja enam investeeringuettevõtja aktsia- või osakapitalist⁸. Vastavalt rahvusvahelistele standarditele kajastatakse otseinvesteeringutena ka laenusuhteid ja muid rahapaigutusi ettevõtja ja temas olulist osalust omavate investorite vahel (v.a finantsvahendajad, mille puhul kajastatakse otseinvesteeringuna üksnes allutatud laenud).
 - *Otseinvesteeringuettevõtja* – ettevõtja, milles investor ehk otseinvesteeriija omab olulist osalust.
 - *Otseinvesteeriija* – investor, kes omab otseinvesteeringuettevõtjas olulist osalust.

Otseinvesteeringute konto jaguneb alljärgnevateks kirjeteks:

- a) *otseinvesteeringuettevõtjate aktsia- või osakapital*;
 - b) *reinvesteeriitud ehk taasinvesteeriitud tulu* – otseinvesteeriijale kuuluv proportsionaalne osa otseinvesteeringuettevõtja põhitegevusega seotud kasumis või -kahjumis;
 - c) *muu otseinvesteeringukapital* – otseinvesteeringuettevõtja ja otseinvesteeriija vahelised laenude, võlaväärtpaberite või kaubanduskrediidiga seotud nõuded ja kohustused.
- **Portfelliinvesteeringute** kontol kirjendatakse nõuete ja kohustuste lõikes väärtpaberiinvesteeringud, mis jaotatakse alljärgnevalt:
 - a) *omandiväärtpaber* – väärtpaberiinvesteering ettevõtte aktsia- või osakapitali, millega ei kaasne olulist osalust, st see moodustab vähem kui 10% ettevõtja aktsia- või osakapitalist;
 - b) *võlaväärtpaberid* – võlanõuet tõendavad võlakirjad ja rahaturuinstrumentid:
 - *võlakiri* – selle omaniku nõudeõigust tõendav väärtpaber, mis sisaldab laenuvõtja kohustust maksta laen kokkulepitud tähtajal laenuandjale tagasi ning tasuda intressid. Võlakiri on üldjuhul pikaajaline (lunastamistähtaeg üle ühe aasta);
 - *rahaturuinstrument* – rahaturul kaubeldav kõrge likviidsuse ning madala intressi- ja krediidiriskiga reeglina alla üheaastase lunastamistähtajaga võlakohustus.

Portfelliinvesteeringud kajastatakse maksebilansis institutsionaalsete sektorite lõikes.

- **Tuletisinstrument** on mingi finantsinstrumendi, indeksi või kaubaga seotud väärtpaber, mis võimaldab finantsriskidega kauplemist turul, s.o õigus või kohustus osta, müüa või vahetada finantsvara tulevikus kokkulepitud hulgal ja hinnaga. Enamlevinud tuletisinstrumentid on *optsioonid*, *forvardid*, *futuuriid*,

⁸Otseinvesteering on idee poolest rahapaigutus, millega kaasneb investori oluline osalus ning otsustav hääleõigus otseinvesteeringuettevõtja juhtimisel, sõltumata konkreetsest osaluse määra. Kuna selline lähenemiseviis ei taga konkreetse investeeringu ühesugust käsitlust investeeringu teinud ja selle saanud riikides, on statistikavigade vähendamiseks rahvusvaheliselt soovituslik kasutada 10%st piirmäära (*OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, 1996*).

vahetustehingud (swap). Maksebilansis kajastatakse tuletisinstrumente institutsionaalsete sektorite lõikes, nõuded ja kohustused eraldi.

- **Muud investeeringud** on kõik ülejäänud investeeringud, mis ei ole otse- või portfelliinvesteeringud ega seotud tuletisinstrumentidega:
 - *kaubanduskrediit* – müüdud või ostetud kaupade ja teenuste eest laekumata või tasumata summad ning ettemaksud, mis kajastatakse tekkepõhiselt nii maksebilansi kui rahvusvahelise investeerimispositsiooni arvestuses;
 - *laenud* – institutsionaalsete sektorite lühi- ja pikaajalised laenusuhted, kui need ei ole seotud otseinvesteeringutega. Laenudena käsitletakse ka *kapitalirenti* ning repotehinguid;
 - *sularaha ja hoiused* – nõuetena kajastatakse residentide käsutuses olevat välissularaha ning välisriigi krediitdiasutustes olevaid hoiuseid. Kohustuste poole moodustuvad mitteresidentide valduses olevad Eesti kroonid sularahana ning nende Eesti krediitdiasutustes olevad hoiused;
 - *muud nõuded ja kohustused* – muud tähtjaks laekumata või tasumata summad (muu debitoorne ja kreditoorne välisvõlgnevus), mis tulenevad tekkepõhisest majandusarvestusest, samuti muud teiste kirjetega mitteseotud nõuded ja kohustused. Sellel kirjel kajastatakse ka kindlustusseltside kogutud elukindlustuspreemiate eraldised ning nende väljamaksud.
- **Reservvara** – riigi keskpanga kulla- ja välisvaluutareserveid, mis moodustavad Eesti rahasüsteemis krooni kattevara. Reservvaraks loetakse üldjuhul keskpanga kõrge likviidsusega kaubeldavaid välisaktiivaid, mis näidatakse järgnevatel kirjetel:
 - a) *rahaline kuld* – kullana hoitavad reservvarad;
 - b) *SDRid* – *special drawing rights* ehk laenamise erioigus on Rahvusvahelise Valuutafondi (RVF) arveldusühik, mille väärtuse aluseks on neljast valuutast (USD, EUR, JPY ja GBP) koosnev korv. Igale RVFi liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenutehingute ja mitmesuguste muude sellega seotud operatsioonide läbiviimiseks liikmesriigi ja RVFi vahel;
 - c) *Rahvusvahelise Valuutafondi (RVF) reservpositsioon* – laenu iseloomuga, liikmesriigile vajadusel kättesaadav sissemakse RVFi;
 - d) *välisvaluuta* – välisvaluuta või sellega võrdväärsed reservvarad: välissularaha ja valuutahoiused, omandiväärtpaberid, võlakirjad ja rahaturuinstrumendid ning tuletisinstrumendid;
 - e) *muud nõuded* – muud likviidsed välisaktiivad (ka tuletisinstrumendid).

MAKSEBILANSI KOOSTAMISE SÜSTEEM

Maksebilansi koostamise maailmapraktikas on kasutusel kolm põhimõtteliselt erinevat süsteemi või nende kombinatsiooni:

- **küsitluste süsteem** (*survey system, transaction-based system*);
- **rahavoogude süsteem** (*settlements system, cash-based system*);
- **administratiivne süsteem** (*administrative system*).

Küsitluste süsteem põhineb teabel, mis on kogutud erinevate statistiliste küsitlusvormide ja uuringute abil. Lähtuvalt vajadusest, uuritavast valdkonnast ning konkreetse riigi iseärasustest kasutatakse nii väljavõttelisi kui ka kõikseid vaatlusi. Küsitlusvormid järgivad oma ülesehituselt kas maksebilansi või finantsaruannete struktuuri ja raamatupidamisarvestuse põhimõtteid. Küsitluste süsteemi eelis on selle paindlikkus, kuid teisest küljest

raskendab statistiliste vaatluste läbiviimist nende kõrge hind, madal vastamismäär ning madal operatiivsus. Küsitluste süsteemi edukamate kasutajate hulka kuuluvad angloameerika riigid: Austraalia, Uus-Meremaa, Ühendkuningriik, Iirimaa, Ameerika Ühendriigid ja Kanada.

Rahavoogude süsteem tugineb residentsete pankade kaudu sooritatavate rahvusvaheliste maksete kogumisele, kodeerimisele ja töötlemisele. Vastavalt tehingu kirjeldusele antakse sooritatud maksetele või laekumistele kas kliendi, krediidasutuse või keskpanga poolt tehingukoodid, mis vastavad maksebilansi struktuurile. Rahavoogude süsteem võimaldab koguda üksikasjalikku ja operatiivset teavet, kuid on samas piiratud: rahavoogudes ei kajastu tekkepõhine arvestus, sageli puudub tehingu kirjeldus või maksebilansikood, esineb tasaarveldusi ning rahavood ei võimalda ka positsioonide kalkuleerimist. Puhast rahavoogude süsteemi hakkab enamikus mandri-Euroopa riikides välja tõrjuma kombineeritud süsteem.

Administratiivne süsteem kasutab infoallikana erinevate ametkondade poolt juba eelnevalt kogutud andmeid. Sellise süsteemi kasutamine eeldab avaliku sektori täielikku kontrolli välistehingute üle. Riike, mille maksebilanss põhineb üksnes administratiivsel teabel, on vähe, kuid suuremal või vähemal määral kasutatakse seda lisaks küsitluste ja rahavoogude süsteemile peaaegu kõigis maades. Administratiivse süsteemi suur puudus on nõrk kontroll andmete kvaliteedi üle.

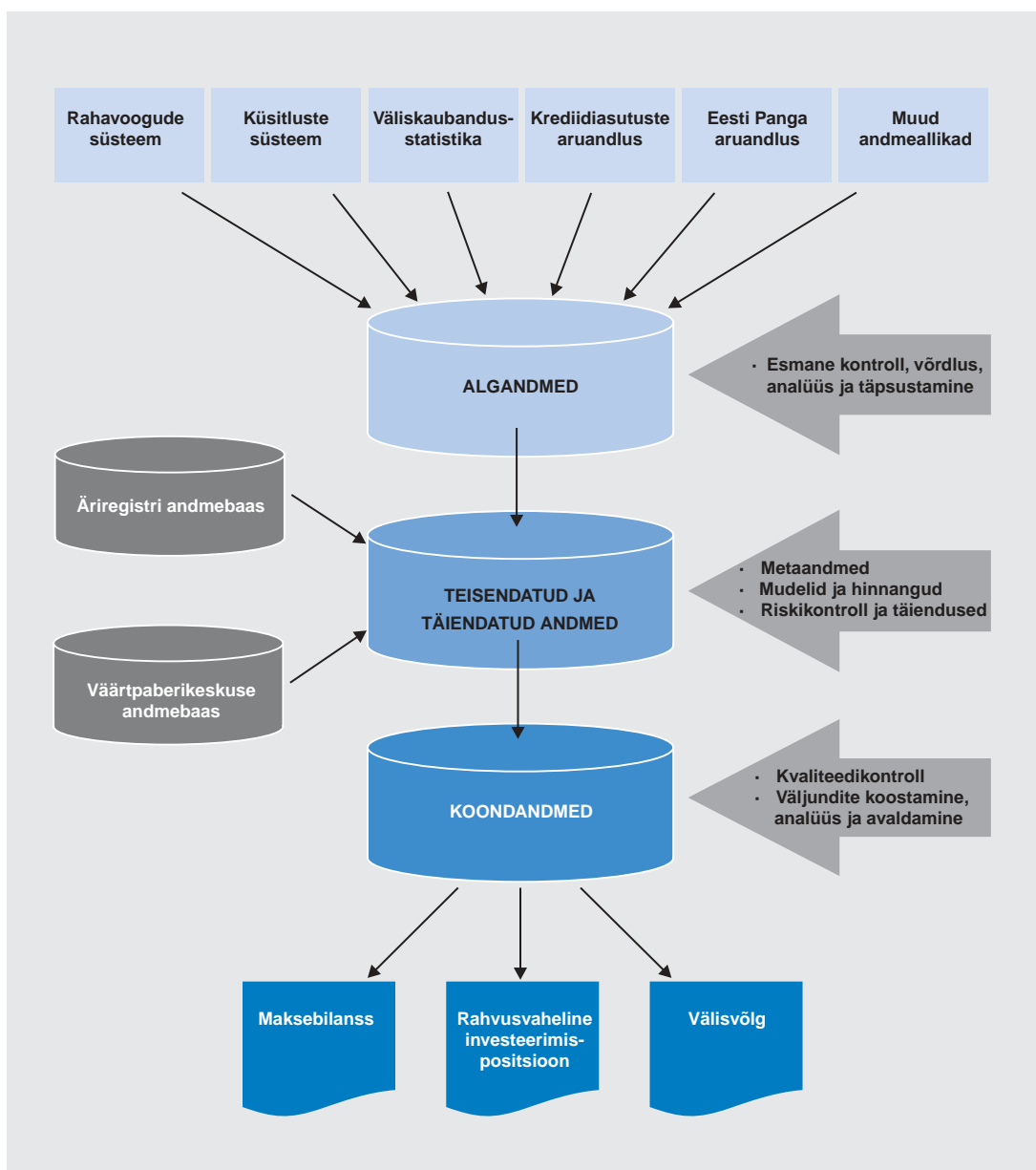
MAKSEBILANSI KOOSTAMINE EESTIS

Eesti alustas riigi maksebilansi koostamist 1992. aastal. Tolleaegse pangandussüsteemi nõrkuse tõttu võeti kasutusele küsitluste süsteem. Kuna see ei ole pidevalt muutumas majanduskeskkonnas küllalt paindlik, uuriti võimalusi maksebilansi koostamiseks rahavoogude alusel. Rahavoogude süsteem lisandus küsitluste süsteemile 1994. aastal. Seoses 1996. aastal alustatud rahvusvahelise investeerimispositsiooni koostamisega on üha tähtsamaks muutunud küsitlusvormid. Nende eelis on eelkõige võimalus koguda tekkepõhiseid andmeid ja muid näitajaid, mis rahavoogudes ei kajastu (nt kaubanduskrediit, reinvesteeritud tulu).

Tänaseks on Eestis välja kujunenud oma maksebilansi koostamise *kombineeritud süsteem*. Kaks paralleelselt toimivat andmebaasi täiendavad teineteist ning lihtsustavad vigade avastamist. Nende sidumine administratiivse teabega tagab ühtlasi koostatavate dokumentide (maksebilanss, rahvusvaheline investeerimispositsioon ja välisvõlg) parema kvaliteedi, mis on avatud ning madala kontsentreeritusega majandusruumi tingimustes tavaliselt raskendatud (vt joonis 3.1)

Maksebilansi ja välissektori muu kvartaalse statistika puhul on väga oluline küsitluste süsteem, mida täiendab rahavoogude abil kogutav teave. Kuiste maksebilansside koostamisel kasutatakse lisaks keskpanga, krediidasutuste ja valitsemissektori kuistele aruannetele rahavoogude süsteemi, mida täiendatakse mitmesuguste ökonomeetriliste mudelite abil. Kuist maksebilansi kiirhinnangut, mille avaldamine tuleneb Euroopa Liidu nõuetest, hakati avaldama alates 2002. aastast.

Praegu kasutatakse kümmet erinevat küsitlusvormi, mille abil kogutakse kvartaalset teavet enam kui 3200 ettevõtjalt. Kvartaalne rahavoogude süsteem hõlmab ligi 100 000 maksebilansi koostamise aspektist olulist tehingut, mille kohta teave saabub nn avatud süsteemi (*open system*) kaudu: keskpanga jõuab maksedokumentidel teave vaid tehingute ühe poole – deebet või krediti – kohta. Edastatakse ainult pangaklientide maksed. Pangandussektori tehingud kirjendatakse maksebilansis pangabilansside, kasumiaruannete jt finantsaruannete alusel.

Joonis 3.1. Maksebilansi koostamise süsteem

Lisaks eeltoodud põhiallikatele kogutakse teavet ka paljudest muudest kanalitest: ametlik väliskaubandusstatistika, Eesti väärtpaberite keskregister, Finantsinspeksioon, Statistikaameti küsitlused, Justiitsministeeriumi Registrikeskus, Eesti Panga raamatupidamisregistrid, avaliku sektori asutused jne. Lisaks olemasolevale teabele korraldatakse ka statistilisi vaatlusi, antakse hinnanguid ning kasutatakse ökonomeetrilisi võtteid. Maksebilansistatistika koostamiseks kasutatavatest infoallikatest annab ülevaate tabel 3.2.

Tabel 3.2. Maksebilansi koostamiseks kasutatava alg- ja koondandmete ulatus ja nende laekumise sagedus

Aruande nimi	Sihtrühm / aruande sisu	Sagedus	Tähtaeg pärast aruande-perioodi	Valimi suurus / andme-allikate arv
KÜSITLUSTE SÜSTEEM				
Vorm 2	Välisosalusega äriühingud	kvartal	20 päeva	1640
Vorm 3	Välisosalusega veondusäriühingud	kvartal	20 päeva	223
Vorm 4	Välisosalusega veondusäriühingud	kvartal	20 päeva	165
Vorm 5	Investeeringufondid (fondivalitsejad)	kvartal	20 päeva	43
Vorm 6	Välisosalusega äriühingud	kvartal	20 päeva	1080
Vorm 7	Välismajandustegevusega välisosalusega äriühingud	kvartal	20 päeva	52
Vorm 9	Kindlustusseltsid ja -vahendajad	kvartal	20 päeva	19
Vorm 10	Muud finantsvahendajad	kvartal	20 päeva	27
RAHAVOOGUDE SÜSTEEM				
Rahavoogude süsteemi aruandlus vastavalt rahvusvaheliste maksete deklareerimise korrale	Krediitiasutustes deklareeritud rahvusvahelised laekunud maksed	15 päeva	7 päeva	10
	Krediitiasutustes deklareeritud rahvusvahelised lähetatud maksed	15 päeva	21 päeva	10
	Rahvusvaheliste maksete koondaruanne	kuu	7 päeva	10
ADMINISTRATIIVNE TEAVE				
KREDIIDIASUTUSED				
Ressursside jääkide aruanne	Krediitiasutustes hoiustatud vahendite ja krediitiasutuste saadud laenude andmed residentsuse ja muude iseloomustavate üksikasjade lõikes	kuu	5 päeva	10
Laenude jääkide aruanne	Krediitiasutuste välja antud laenud residentsuse ja muude iseloomustavate üksikasjade lõikes	kuu	5 päeva	10
Kasumiaruanne	Krediitiasutuste tulude-kulude jaotus residentsuse lõikes	kvartal	10 päeva	10
Mitteresidentidele müüdnud ja neilt ostetud teenused	Krediitiasutuste valitud tulu-kulu kirjete laiendatud esitus mitteresidentide osas	kvartal	10 päeva	10
Väärtpaberite aruanne	Krediitiasutuste väärtpaberiporfelli detailne aruanne residentsuse lõikes	kuu	5 päeva	10
Bilansivälise kirjete aruanne	Krediitiasutuste bilansivälise tegevuse aruanne	kvartal	7 päeva	10
Varahalduse ja investeerimisteenuste aruanne	Krediitiasutuste varahalduse ja investeerimistevõimega seotud aruanne	kvartal	7 päeva	10
Tehinguliste finantsvoogude aruanne	Krediitiasutuste tehtud tehingud mitteresidentidega peamiste bilansikirjete lõikes	kvartal	10 päeva	10
EESTI PANK				
Eesti Panga maksebilansi aruanne	Raamatupidamisosakonna aruanne Eesti Panga bilansikirjete mitteresidentidega seotud jääkide, nende muutuste ning kasumiaruannete mitteresidentidega seotud kirjete muutuste kohta	kuu	5 päeva	1
STATISTIKAAMET				
Ametlik väliskaubandus-statistika	Tolliameti tollideklaratsioonide töödeldud, täiendatud ja grupeeritud andmed tolliprotseduuride kaupa erinevate tunnuste järgi;	kuu	56 päeva	1
	Ühendusesisese kaubavahetuse aruanne INTRASTAT			
Reisikorraldajate aruanne	Reisifirmade eksport-import (sh reisijateveoteenuste vahendamine); vastuvõetud ja lähetatud turistid riikide lõikes	kvartal	2 kuud	1

Aruande nimi	Sihtrühm / aruande sisu	Sagedus	Tähtaeg pärast aruande-perioodi	Valimi suurus / andme-allikate arv
Majutusasutuste aruanne	Andmed majutusasutustes teenindatud turistide arvu ja käibe kohta	kvartal	2 kuud	1
JUSTIITSMINISTERIUMI REGISTRITE JA INFOSÜSTEEMIDE KESKUS				
Äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri andmekogu	Andmed Eestis registreeritud juriidiliste isikute ja nende omanike kohta	kuu	1 kuu	1
Kinnistusraamatu registri andmekogu	Mitteresidentidega seotud kinnisvaratehingute statistika	aasta	kokkuleppel	1
EESTI VÄÄRTPABERIKESKUS				
Väärtpaberite keskregistri andmebaas	EVKs registreeritud väärtpaberiemissioonide statistika	kuu	10 päeva	1
PIIRIVALVEAMET				
Piiriületusstatistika	Aruanne Eesti piiri ületanud inimeste kohta nende kodakondsuse lõikes	kuu	25 päeva	1
VÄLISMINISTERIUM				
Välisriikides asuvate diplomaatiliste teenistuste statistika	Andmed Eesti välislaenu- ja välisvarade ning finantstulude, tulude ja varade kohta	kvartal	1 kuu	1
MAKSU- JA TOLLIAMET				
Maksustatistika	Andmed mitteresidentidelt Eestis kinnipeetud maksude ja residentidelt välismaal kinnipeetud maksude kohta	aasta	vastavalt vajadusele	1
TALLINNA LINNAKANTSELEI				
Välisvarade ja -kohustuste aruanne	Tallinna linna välislaenu- ja välisvarade ning finantstulude-kulude aruanne	kvartal	1 kuu	1
RAHANDUSMINISTERIUM				
Välislaenu aruanne	Riiklike laenu kasutamise ja teenindamise aruanne	kuu	10 päeva	1
Välisvarade aruanne	Riigikassa varade jäägi ja perioodi muutuste aruanne	kuu	1 kuu	1
Välisabi aruanne	Euroopa struktuurifondidest Eestile osutatud välisabi aruanne	kuu	1 kuu	1
MUUD				
Avatud Eesti Fond, Migratsioonifond, Autorite Ühing, Töötukassa, Haigekassa, Maa-amet jne				5-10

Eelkirjeldatud kombineeritud süsteemi (rahavood + küsitlused + administratiivsed allikad) on hakanud kasutama lisaks Eestile ka mitme teise riigi keskpangad (sh Läti, Leedu, Rootsi, Tšehhi), kusjuures kõnealune mudel on viimasel ajal Euroopa Liidu institutsioonide heakskiidul populaarsust kogunud ka muudes Euroopa riikides, kus kasutati seni teabekanalina üksnes range kapitalikontrolli ajal ülesehitatud rahavoogude süsteemi.

Maksebilansistatistika koostamise õiguslikud alused

Vastavalt **Eesti Panga seaduse** paragrahvi 2 lõikele 8 vastutab Eesti Pank riigi maksebilansi koostamise eest, mis on seaduse kohaselt üks tema põhiülesandeid.

Sama seaduse paragrahv 34 käsitleb maksebilansi koostamist, mis annab keskpangale õiguse saada tasuta Eesti maksebilansi koostamiseks vajalikke andmeid kõigilt riigi- ja omavalitsusorganitelt ning Eesti territooriumil asuvatelt välismajandustehinguid sooritavatelt juriidilistelt isikutelt.

Lisaks Eesti Panga seadusele sätestab maksebilansi koostamist ka **riikliku statistika seadus**, mille paragrahvi 4 lõike 2 alusel on Eesti Pank maksebilansistatistika koostamise osas Statistikaameti kõrval

teine riiklike statistiliste vaatluste põhikorraldaja. Eesti Pangale ning andmeesitajatele laienevad kõik riikliku statistika seadusest tulenevad sätted, mis on seotud vaatluste korraldamise, andmete esitamise kohustuse, andmekaitse, andmete avaldamise ning poolte vastutusega.

Eesti krediidiasutuste maksebilansialast aruandlust reguleerivad vastavad Eesti Panga presidendi määrused.

Andmete konfidentsiaalsus

Kehtiva õiguskorra kohaselt tagab Eesti Pank kõigi maksebilansitehingutega seotud üksikandmete täieliku organisatsioonilise, infotehnoloogilise ning füüsilise kaitse. Kõiki andmeid kasutatakse üksnes statistilistel eesmärkidel ning need avaldatakse ainult agregeeritud kujul, identifitseerimist võimaldavate tunnusteta.

Avalikustamine ja korrigeerimispoliitika

Statistiliste andmete avalikustamisel järgitakse **Rahvusvahelise Valuutafondi andmelevi eristandardit** (*Special Data Dissemination Standard; SDDS*), millega Eesti ühines 1998. aasta oktoobris. Standardiga on statistikakategooriate lõikes kehtestatud miinimumnõuded andmete sisu, avaldamise perioodilisuse ning tähtaegade kohta.

- **Andmelevi.** 2006.-2007. aasta maksebilansistatistika koos pressiteadete, analüüside ja statistiliste tabelitega avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (<http://www.eestipank.info>) kell 12.00 tabelis 3.3 toodud kuupäevadel.
- **Korrigeerimispoliitika.** Vastavalt täiendava teabe laekumisele ja meetoodilistele muudatustele korrigeeritakse eelnevate perioodide andmeid alljärgnevalt:
 - a) *regulaarne korrigeerimine* – tabelis 3.3 toodud tähtaegadel avaldatavad andmed on esialgsed ning neid korrigeeritakse järgmise perioodi esialgse statistika avaldamisel. Korrigeeritud aastaandmed avaldatakse üldjuhul järgneva aasta esimese kvartali statistika avaldamisel ning neid loetakse lõplikeks;
 - b) *erakorraline korrigeerimine* – erandjuhtudel, oluliste vigade ilmnemisel või meetoodikamuutuste tagajärjel tekkinud võrreldamatuse kõrvaldamiseks korrigeeritakse andmeid tagasiulatuvalt kaugemale kui üks aasta, millest teavitatakse avalikkust vastava viitega.
- **Arvestusühik ja konverteerimine.** Maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni arvestusühik on Eesti kroon (EEK). Muudes valuutades (USD, EUR) avaldatud statistika puhul on konverteerimise aluseks
 - *maksebilansi kiirhinnangu* korral vastava välisvaluuta antud kuu keskmine vahetuskurs Eest krooni suhtes;
 - *kvartali maksebilansi* korral vastava välisvaluuta kvartali keskmine vahetuskurs Eest krooni suhtes;
 - *aasta maksebilansi* korral nelja kvartali keskmised vahetuskursid (st aastabilanss on välisvaluutasse konverteeritud kvartalibilansside summa);
 - *investeerimispositsiooni* korral vahetuskurs positsiooni koostamise kuupäeval või lähimal sellele kuupäevale eelnenud pangapäeval.
- Ümardamine. Ümardamise tõttu ei võrdu allkirjete liitmise tulemus alati koondkirje summaarse näitavuga.

Tabel 3.3. Andmete avaldamise ajakava

Maksebilansi kiirhinnang			
Aasta 2006		Aasta 2007	
Jaauar	15.03.06	Jaauar	14.03.07
Veebruar	11.04.06	Veebruar	13.04.07
Märts	16.05.06	Märts	15.05.07
Aprill	12.06.06	Aprill	12.06.07
Mai	13.07.06	Mai	12.07.07
Juuni	14.08.06	Juuni	13.08.07
Juuli	12.09.06	Juuli	12.09.07
August	13.10.06	August	12.10.07
September	13.11.06	September	09.11.07
Oktoober	13.12.06	Oktoober	12.12.07
November	16.01.07	November	Jaauar 2008
Detsember	12.02.07	Detsember	Veebruar 2008
Kvartaalne maksebilanss			
Aasta 2006		Aasta 2007	
I kvartal	26.06.06	I kvartal	26.06.07
II kvartal	25.09.06	II kvartal	24.09.07
III kvartal	27.12.06	III kvartal	27.12.07
IV kvartal	26.03.07	IV kvartal	Märts 2008
Rahvusvaheline investeerimispositsioon			
Aasta 2006		Aasta 2007	
Seisuga 31.03.06	26.06.06	Seisuga 31.03.07	26.06.07
Seisuga 30.06.06	25.09.06	Seisuga 30.06.07	24.09.07
Seisuga 30.09.06	27.12.06	Seisuga 30.09.07	27.12.07
Seisuga 31.12.06	26.03.07	Seisuga 31.12.07	Märts 2008
Välisvõlg			
Aasta 2006		Aasta 2007	
Seisuga 31.03.06	26.06.06	Seisuga 31.03.07	26.06.07
Seisuga 30.06.06	25.09.06	Seisuga 30.06.07	24.09.07
Seisuga 30.09.06	27.12.06	Seisuga 30.09.07	27.12.07
Seisuga 31.12.06	26.03.07	Seisuga 31.12.07	Märts 2008
Avaldamiskalender			
Aasta 2007	30.09.06	Aasta 2008	30.09.07